

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Poczta polowa Nr. 53. dnia 14.XII. 1920 r.

ODDZIAŁ II.

Ew/6. Nr. 57916/II.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

Przesyła się do wiadomości odpisy raportów attache
wojskowego w Helsingforsie NN: 1307, 1290, 1322, 1321,
1311, 1288.

6 załączników.

w.z. Szefa Oddziału II N.D.

PRZEDZIECKI m.p.

Za zgodność:

Major

*w.z. Dłukowski
p.p.t.k.*

Otrzymują: Adjutantura Generalna i M.S.Wojsk.Oddz.II

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 6864₂ dnia 14/12 1921 r.

Załącznik. Wydział

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.

No. 1307

Helsingfors dnia 28 listopada 1920

N.D.W.P., Szt. Gen. Oddz. 1 egz.
Del. N.D.W.P. w Rewlu. 1 "
Del. N.D.W.P. w Rydze. 1 "
Poseł Sokolnicki. 1 "

6364

Do

Naczelnego Dowództwa W.P. Szt. Gen. Oddz. II.

Poczta Polowa 53.

W załączeniu przesyła się całkowity projekt budowy nowych linii kolej. na terytorium Rosji-Sowieckiej wypracowany przez Komisariat Komunikacji (Narkomputi). Rozdzielony na 2 części.

NACZELNE DOWÓDZTWO (SZTAB GENERALNY) Oddział Informacyjny	
Otrzymało dnia	10. XII 1920 r.
Sto. 52916	Saiassen.

Attaché Wojskowy

EW.

J. Porvok.
pułk.

Quajdau
11.12.20

Helsingfors dnia 22 listopada 1920

N. I. W. P. 321. Gm. Odok II

Posła Polowa 53.

N. I. W. P. 321. Gm. 504
Tel. N. I. W. P. 4. Psk. 1-
Tel. - N. I. W. P. 2. Psk. 1-
Post. Sakala 1-

Nowe projekty kolejowe komisariatu komunikacji

Materjały zdobyte przez wywiadowców fińskiego sztabu generaln.

Gub. Pietregredska. zachodnia część gubernji posiada dostateczną ilość dróg żelaznych i wodnych

W zachodniej części w obszarze między linj. kol. Pietregród-Warszawa-Psków-Narwa i Gatozyna-Narwa, chociaż w pobliżu stolicy, jest mało kolei miejscowych. W skutek tego życie ekonomiczne tego okręgu jest prymitywne, ponieważ że istnieją dane dla intensywnej gospodarki rolnej oraz produkcji budulca. Pietregród byłby pewnym rynkiem konsumpcji i dlatego byłoby pożądaną ażeby żywność sprowadzać z bliskich okolic i nie być zależnym od dalekich źródeł produkcji. Lecz dla rozwoju rolnictwa niezbędne są koleje miejscowe. Także wybrzeże zatoki fińskiej potrzebuje lokalnej linii kol.

Na podstawie powyższego Narkomputi uważa za potrzebne budowy następujących kolei: miejscowych w gub. Pietregredskiej: 1. przedłużenie budującej się kol. Kaprińskiej aż do Narwy 22 wierszy. 2. wykonanie linii kol. Gdów-Kuga, 21 wierszy

Gub. Nowogredska. W zach. części gub. znajdują się obecnie w budowie linje kol.: Pietregród-Nowogród-Orzeł, Nowogród Nowa-Krasnoy-Ważdaj, Nowogród-Kuga i Czudowo-Zwanka. Po ich ukończeniu, jak uważa Narkomputi, okręg ten będzie wyposażony dostatecznie kol.

Wsch. części gub. są pokłady minerałów jak np. gliny ogniotrwałej, piasku kwarcowego, miedzi i węgla o dość dobrej wartości opałowej. Dla przewozu tych materjałów buduje się linja kol. od st. Okołewki, (kol. Nikołajewska) - do st. Gannapowka st. Belszej-Dwór (kolej Pietregród-Wołogda). Ponieważ jednak główne pokłady znajdują się dalej na północy to w interesie zarówno górnictwa i jak i kolonizacji Narkomputi uważa za potrzebne zbudowanie kolei Belszej-Dwór - Wytegra-Kargepel - Njandema - 440 wierszy. Linja ta będzie najkrótszym połączeniem Pietregrodem z Archangelskiem.

Gub. Pskowska. wsch. część gub. wyposażona w kol. dostatecznie. Dla centrum gub. posiadającego najlepszą do uprawy ziemię i wielkie bogactwa leśne - brakuje kol. Narkomputi uważa za konieczną budowę linii kol.: Ostaszków-Chełm-Nowarzew-aż do linii kol. Połock-Psków - 286 wierszy. Jako punkt wyjściowy dla tej linii może

służyć st. Pono. znajdująca się na kol. Bałagaże-Połock., skąd jest już gotowa linja przez Terzek do Lichosławli na Mikełajewskiej kol., tymczasem nowe projektowana linja będzie łączyć centrum Pskowskiej gub. z gub. Tverską. Roboty trwają przy kol. Krasnyhełm-Kuga która zadowalnia potrzeby późn. części gub. Tverskiej.

Tverska gub. m. Twer musi mieć połączenie z systemem wodny Wołgi. W tym celu uważa się za konieczne budowę linii przestój: Twer - Kaliazin - Rostów (Jarosław) - 230 wierszt. 2 linja potrzebna powinna łączyć okręg Tverski z centrum Rosji, dochodząc do Moskwy co ułatwi ruch dookoła wozia kol. Moskiewskiego. W tym celu proponuje się budowę kol.: Twer-Wołochewansk-Mosajsk-Kaługa - 264 wierszt.

Gub. Jarosławska. Środkiem gub. płynie Wołga która łączy się pod Rybinkiem z systemem kanału Kadegi. Z uwagi na tą drogę i na istnienie linii kol. Kaliazin Uglicz-Rybink i Twer - Rostów. Poł. gub. posiada dosyć dróg.

W części późn. proponują budowę linii Rybink-Danilów 88 wierszt, która oprócz znaczenia lokalnego będzie łącznikiem ^{guberni} ~~gub. wzniesienia~~ zachodniej z wsch. wschodnimi. Rybink ma znaczenie jako środek przysyłowy, ponieważ tam łączy się system Marijsko-Wołgski i linja kol. z Bałagaże. Przedewszystkiem istnieją dla dobre warunki dla przemysłu mącznego ponieważ całe zboże przechodzi przez Rybink, Istnieje potrzeba przedłużenia linii kol. Rybink - Danilów aż do st. Buj. (dr. zel. późn. na). Powyższe połączenie ułatwi ruchowi na kol. Późn. na, która w czasie normalnym jest za bardzo przeładowana, co opóźnia zaopatwienie Pietregru. Zboże z Syberji i Wołgi powinno tam iść tranzytem przez Rybink.

Gub. Kostroma. W połudn. i środkowej części drogami komunikacyjnymi są Wołga i linja kol. Wołgda - Wiatka. W Późn. na części kol. brak co uniemożliwia rozwój rolnictwa i przemysłu drzewnego. Narkomputi proponuje budowę linii kol. 1. Kostroma - Galicz-Kołegrywa 243 wierszt. 2. Kołegrywa - Wietługa-Szachunja 209 wierszt. W przyszłości trzeba będzie jeszcze zbudować linję Kołegrywa Tetma - Miando (kol. Archangelska)

Gub. Niżno-Nowogrodzka uznano że gub. będzie miała dosyć kol. po skończeniu budujących się linii Ketelnio-Niżny Nowogrod i Arsema Żyren. Stosuje się to do części zach. i wschodniej gub. Centrum będzie używać Wołgi. Dla ulepszenia komunikacji proponuje się bud. linii kol.: Niżny'newogrod - Czergań - Ałatyr Symbirsk 374 wierszt. która będzie jednocześnie naturalnym przedłużeniem Bugumańskij kol. łączącej Ufę z Symbirskiem.

Gub. Kazańska. Narkomputi proponuje bud. linii kol.: Jarańsk - Systepel 295 wierszt.

koniec części pierwszej

Część druga i ostatnia zostanie wysłana następną pocztą.

Nowe projekty kom. samostatu kom. kaej (NAKKOMPUT).

Materiały zdobyte przez wyw. adw. f. n. s. k. e. g. e. s. t. a. b. u.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Część 2.

Gub. Włodzimierska

jest ona w porównaniu z inną dobrze wyposażona w kol. w większości których prowadzi z Moskwy w kierunku Wołgi; brakuje jednak kol. łączących z półn. na południe. Dla usunięcia tego braku Narkomput proponuje budowę l. n. j. : Włodzimierz-Suzdal-Jaroslawa, 171 w erst. Ta kol. będzie miała znaczenie łącznika między kol. Archangelską a południowo-wschodnią.

Gub. Tulska

potrzeba na ogół dociążyć kol. Potrzeba jedynie dodać l. n. j. Tuła-Wenew-Razań-149 w erst. l. n. j. ta zbliży Tułę do wschodu.

Gub. Kąkuską

gdzie będzie gotowa l. n. j. Petregrod - Orzeł, która między Orzełem a Waznem przebiega przez Kąkuską gub. ta zach. część gub. będzie wyposażona dostatecznie. W półn. części gub. proponuje budowę Kolej Kąkuga - Rostaw - 237 w erst. przedłużeniem której będzie l. n. j. przez Czerkowsk - do Żytobna, łącząca gub. południowo-zach. ze środkową.

Gub. Tambowska.

Dzięki swemu położeniu między Wołgą a gub. środkową potrzebuje duże kol. rzeczywiście duże potrzeba, ale w warunkach przetrwania z zachodu na wschód. L. n. j. prowadzące z półn. na południe jest za małe.

Ponieważ gub. Tambowska ma nadprodukcję zboża potrzebuje kol. dla zbiorów a nie do północy gdzie jest wielki brak zboża. Narkomput uważa w tym celu za konieczne budowę l. n. j. : 1) muren-Kustarewka 149 w erst. 2) Tambów-Wernadawka 94 w erst. 3) Tambów-Tałowaja 187 w erst. 4) Kozłów-Takarewka 121 w erst. Pierwsza z powyższych l. n. j. z l. n. j. Kestroma - Galicz twierdziła w kierunku półn. wschodnią. Druga z powyższych będzie przedłużeniem pierwszej z pomocą l. n. j. Kustarewka-Wernadawka. L. n. j. Tambów-Tałowaja jest znów przedłużeniem tej ostatniej będzie jednocześnie główną kol. prowadzącą do Donieck-Kubańsk go okręgu na Kaukaz. Jednocześnie l. n. j. Kozłów - Takarewka łączy okręg Doniecki z Moskwą z kolejami Zachodnią.

Gub. Orłowska.

Kolej Petersburg-Orzeł zadawała potrzebę kom. kaej gub.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Gub. Orłowska

Kolej P etregród-Orzeł zadawała potrzebę komunikacyjnej gub: oprócz części południowej, gdzie preplanuje się budowę kol. Orzeł- Dm trewka- Szewsk-Huter- 'M chajłowski 187 w verst. która umożliwi połączenie ze stacją. -węzłową południową Bachmacz.

Gub. Penzeńska.

Jak w innych wschodnich gub. przechodzi tu kol. z zachodu na wschód. Dla połączenia miejscowości leżących między tymi liniami preplanuje się budowę kol. Penza- Jnza (Syberyjska kol.) 116 w verst. i kol. Kusze wka-Jnzar-Wernadewka 193 w versty. Te dwie linie oprócz znaczenia lokalnego będą łącznikiem między Wschodem a południem.

Gub. Saratowska.

Kiedy będą zbudowane kol. na południu Syberji ekspert zebrał z Syberji pójść przez perty morza Asedskiego Czarnego dzięki temu przemysł mączny Saratowa bardzo się rozwinie. Dla lepszej komunikacji między Saratowem a P etregradem gub. Północnym Narkomputt preplanuje budowę: kol. Saratow -Kustarewka 407 w verst.

Gub. Samarska.

Przez pustynną gub. Samarską przechodzi 4 koleje z zachodu na wschód, które służą głównie jako połączenie dalekie od siebie leżących centrów. Dla ruchu lokalnego preplanuje się budowę linii: 1) Bugajma-S stepel 170 w verst, 2) Bugurusłan-Sartów. 561 w verst. Pierwsza z nich będzie bezpośrednim połączeniem kol. Karańsk-S stepel.

Gub. Smoleńska.

Według dawnych projektów preplanowane budowę linii Smoleńsk Psków--Tarte. - która ma służyć kierować ruch towarów do Nowła. Narkomputt uważa że to nie odpowiadaby warunkom dzisiejszym znajduje za właściwą wszą linię Smoleńsk-Terep etz-Chełm 270 w verst, której później będzie można przedłużyć do st. Dno. (kol. P etregród-W tebsk do st. Demianska (kol. P etregród-Orzeł)

Gub. Mohilewska.

Część zach. gub. posiada linię Orsza-Złobin. we wschodniej części preplanuje bud. linii Resław- Czerków Złobin. 231 w verst, Czerków Mcz sław-Smoleńsk 149 w verst.

Gub. Mńska.

Cała część środkowa gub. jest bez kol. tam preplanuje się budowę linii Kuniniec-Mohilew 333 w verst.

Gub. Witebska.

Jeżeli się zbuduje linia Połock -Psków, wschodnia część gub. będzie wyposażona dostatecznie. W poł. zachodniej części preplanuje się bud. linii: 1) Nowosokolnik -Dzwinsk. 242 w verst. /2) Połock-Lepel Berysów-Bobrujsk. 281 w verst.

Długość ogólna projektowanych kol. wynosi 6.766 w verst, i czynnych w liniach przystych do czego trzeba dodać jeszcze 10%.

R
 Rząd Sew eck zam erza zbudować wym en ene powyżej kel. w najbl ́szej
 przysz ́e Belszew cy mają nadz eje strzymać petrzebne na te ́redk
 f nansewe przez oddawan e kencesj ebcym, jezel pek ́j z państwam
 zachedn em zostan e estateczn e zawarty. Sewnarkem Sewnarhez traktują
 zgoda partj na kencesje jak chw lew, która można b ́dz e zerwać, gdy
 wczesną s ́y komun zmu.

ken ec.

INSTITUTE
 ARCHIVES
 New York

PILSUDSKI
 INSTITUTE
 ARCHIVES
 New York

**Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.**

Nr. 1290.

Helsingfors dnia 16. listopada 1920.

Nacz. Dow. W.P. Szt. Gen. Oddz. II. 4
Del. N. D. W. P. przy Gł. D. B. w Rewlu 1.
" " " " " " " " Zet. w Rydze 1.
Poseł Sokolnicki 1.

Do

Naczelnego Dowództwa W.P. Szt. Gen. Oddz. II .

P e c z t a P o l o w a 53.

Przy niniejszym załącza się wiadomości wojskowe, polityczne i
ekonomiczne z Sowdepji, ostatnie dane o składzie i sile sowieckiej
floty na Morzu Czarnym i dane o działalności rosyjsko-niemieckich
monarchistów, które w streszczeniu zostały podane w tut. depeszy
Nr. 1286 z dnia 15.11. b.r.

M. T. Siciński
puz

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Sytuacja wojsk bolszewickich na gran. fińskiej z d. 10.11.1920.

Przesmyk Karelski

Położenie na ogół bez zmiany jak w tut. Nr. 1273 z d. 2.11.

Roboty ekopowe wzdłuż granicy prowadzi się w dalszym ciągu energicznie. Ogólna liczba wojsk na przesmyku wynosi 9.500 ludzi i 92 dział t.j. o 300 l. mniej niż w poprzednim tygodniu

Wschodnia Karelja.

bez zmiany. Ogólna liczba 8.500 l. i 30 dział.

Piotrogród i okolice

Reszty 55 dyw. strz. rozbitej na froncie zach. przybyły do rejonu Piotrogradu na reorganizację.

*z polskiego fr.
odkłada*

Wiadomości wojskowe z Sowdepji.

Armje pracy.

jest ich obecnie 6, z których 3 armje na poł. froncie:

2-a m.p. sztabu Charków, 4-a m.p. sztabu Stawropol, 6-a m.p. szt. Władykaukaz, w szeregach znajduje się obecnie 26 % ogólnego stanu. Reszta na urloпах, pędzicach służbowych lub dezertuje "w bieгах").

Mobilizacja

trwa mob. lat 85, 86, 87, rekrutów kieruje się do armji pracy.

~~XXXXXXXXXX~~

Koncentracja wojsk na froncie Wrangla.

Ogólna liczba (do zaprowiantowania) wynosi ca. 220 000 ludzi z tego: kawalerji 28000 ludzi, art. 14000 ludzi, piech. 126000 l. wojsk techn. i szturmowych ca. 50000 ludzi. W liczbie tej znajdują się armje pracy (2-a, 4-a, 16-a) i rezerwowa dońska m.p. szt. Nowo-Czerkask. Koncentracja przeprowadza się wzdłuż linii kol. Charków-Łozowaja-Ekaterinosław. W ostatnich dniach trwa część ołowe przegrupowanie z frontu Poł. na Zachodni.

Wzdłuż brzegów czarnego morza stoją oddz. 14 arm. pod dowództwem Udorowicza, komunisty, b. ppor.

Na froncie poł. mają się znajdować dyw: 1-a Łotewska, 2-a marynar- ska, 9, 10, 11 dyw. strz. 4, 7, 8, 76, 78, 91, 92, 93, 94 dyw. strz.

Przeprowadza się tam ewakuację miasta. Pozostali jedynie 430 i 160 p. strz. liczebność przeszło 2500 ludzi.

Moskwa

Garnizon moskiewski zmocniono między innymi następującymi oddz. z Piotrogradu: baon marynarzy ("matroski"), komunistyczny szturm. baon Piotrogradzkiej komuny, "dońscy komunisty", z prowincji przybyli: część rezerwowej armji pracy i Kasańskie garnizonu, zbiorowy komunist. baon szturm. z N-Newgorodu.

*Takich numerów 22
współczesnych było.*

Odessa.

Wiadomości polityczne.

propaganda.

Drogą okólną . ostatn. czas. wysłano z Sowdepji wielu agentów na Krym z zadaniem prowadzenia agitacji przeciw Wranglowi w duchu zarówno komunistyczn., jak monarchicznym. Perusząc również nacjonalne dążności oddz. "inercyjnych" armii Wrangla. Na miejsce Dzierżyńskiego wydz. propagandy na Polskę kieruje Peters. i jego pomocnik Czikarow, urzędnik agent od-dieja póln. komuny. Z łączność z Krakowem przerwana, przypuszczalnie z powodu aresztów które miały tam miejsce (?). Propagandę na poł. kieruje Radycz i jego pomocnicy Wolski, Ostrezenski i Malcew.

Wiadomości ekonomiczne.

Intenzywność
pracy warszt. parowozowych.

"zakłady Putiłowskie: remont kompletny jednego parowozu trwa 12 dni, rem. średni - 8 dni., Zakł. Jzerskie: kompl. rem. - 26 dni (1 p.) wagonów na tydzień ze średniego rem. wychodzi 25., Zakł. Obuchowskie rem. kompl. 1 par. 19 dni., ze średniego rem. na tydz. 21 wag.

Sprzedażalnie

Na 240 fabryk 17 tworzy "grupę szturmową" na froncie "Pracy" między innymi f. Trntona w Piotrogradzie Surowiec jest. W Turkestanie znajduje się przeszło 8 mil. pudów bawełny. Brak natomiast robotn. (szczególnie fach.) i opału.

Wyrób lnu.

Do składowi rządowych dostarczone 1.4 b.r. 362 tys. pudów. 1.5. b.r. 607 tys. pud. 1.6. b.r. 1.182 tys. 1.7. b.r. 1.726 tys. 1.8. b.r. 1.921 tys. 1.9. b.r. 1.962 tys. pud. cena ustanowiona przez WSNCH (wsechrosyjski sowiet narodnego choziaistwa) 550 rb. sow. i premia 1 arszyn manufaktury za pud.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Działalność rosyjsko-niemieckich monarchistów.

22.11 br. mają zebrać się w Gdańsku członkowie monarchistnej partji dla narad nad zachowaniem się w razie zajęcia Gdańska przez polskie wojska. Sztelców gdzie się obecnie znajdują mają przybyć gen. v. d. Goltz, Awałow-Bermont i Biskupski, z Niemiec oczekiwani są Hurko, Redzianko, Mozołow i inni. Kilka tysięcy spartakowców zostało podkupionych dla wywołania zamieszek w Gdańsku a głównie dla przeszkodzenia Polakom oddziałom przybycia przez uszkodzenia drogi żelaznej.

Centrala rosyjsko-niemieckich monarchistów znajduje się w Berlinie i posiada filje: we Wrocławiu, Szczecinie, Gdańsku, Królewcu, Libawie i Rydze. Na gruzdziej r. b. projektują w łączności z bolszewikami przeprowadzić szereg dywersji i tym sposobem spowodować nasze pewne wystąpienie przeciw bolszewikom, głównie na terenie Centralnej Litwy. W tym celu przez Libawę i Rygę będą wysyłane na każdy przebywającym z Niemiec statku partje byłych wojskowych - Niemcy.

Centrala w Berlinie wydaje tygodnik w językach niemieckim i rosyjskim. p. t. Monarchist, przeznaczonych jedynie dla członków.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Dane o stanie kolei w Sowdepji w 2 półr. 1920 r.

Według Biuletyn. Nar.Kom. Komunikacji .

Liczba parowozów. Dane oprócz kolei Turkestańskiej i półzach.

<u>Miesiące.</u>	<u>Procent uszk.</u>	<u>Ogólna liczb.</u>	<u>Uszkodzone</u>
	53.1.		
Styczeń	59.3	9.525.	5.692.
Luty	60.6.	9.639.	5.711.
Marzec	60.7.	9.963.	6.037.
Kwiecień	60.5	12.155.	7.300.
Maj.	59.-	13.464.	8.140.
Wzerviec	58- 56.	15.252.	8.997.
Lipiec		16.537.	-----
Sierpień		16.049	-----

Jłość par.wypusz.
z remontu.

W m. styczniu 258, w lutym 396, w marcu 529, w kwietn. 622
w maju 779, w czerwcu 847, w lipcu 1045.

Bieżąca wiorst:
do parowozów

W lutym b.r. 1-en parow. przypadał na 13.5 wiorst.
W sierpniu 1 " " " " 9.6 ".

Różne linje.

Na kolejach Turkest.i półzach. ogólna liczba parow. w sier
niu wynosiła 2.031, procent uszk. w sierpniu 68.3.,

Na kolei Murmańskiej parow. ogółem 479., z tego czynnych
120, w remoncie 144, czeka na remont 198.,

Sowiecka flota na Morzu Czarnym.

Statki czynne obecnie. 1 Dyon. Łodzi kanonierskich (dawne statki kupieckie składa się z 7 jednostek uzbrojonych po 2 działa 75 cm/m i po jednym K.M.

1 Dyon. typu "ELPICHOROW" złożony z 4 statków z których 2 na wykończeniu i uzbrojone po 2 dz.kal. 120 m/m, 1 dz. zenitowe, 1 K.M. i aparat radio.

2 podwodne Łodzie typu "A.G." - jedna "A.G." 23 obecnie na próbie, 2 "A.G." 24 wykończa się.

3 Dyony statków strażnicy (Katery) ogółem 24 statk. uzbrojone po 1 K.M.

4 (Wolindery) uzbrojone po 1 dz. 6 cm cal.

Na wszystkich statkach odczuwa się brak obsługi.

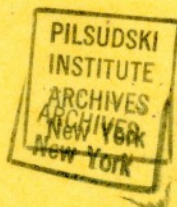
Dowódcy.

Dowódcą "Oddz.czynnych statków" jest Pini, szefem sztabu Stepanow (b.starszy Leutnant), szefem wydz. operac. jest NADDAGIN (b. st.Leut), Dowódcą fl.czarnomorskiej jest Dombrowski, szefem sztabu SPOŁOZBOK

PORTY

Główną bazą dla floty czarnomorsk. jest Nikołajew, Mieści się tam "sztab oddz.czynn.statk." Garnizon liczy 200 bgn. 4 baterj.przeciw aeroplanowe. W N. silna radiostacja. W Chersonie jest sztab grupy wojsk lądowych, i sztab dyonu kanonierek. Bateria pol.art. W Oczakowie, b.forteca, garnizon około ca.200 bgn.2 dz. 6 cm cal., mała radiost. W Odesie, mieści się sztab "Lądowej obrony wybrzeża" 2 dz. 8 cm cal. silna radiost.

A. Pinski
prk

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.

Nr 1322

Helsingfors dnia 28 listopada 1920.

N.D.W.P. Szt. Gen. Oddz. I 5 egz.
Del. N.D.W.P. w Rewlu 1. "
Del. N.D.W.P. w Rydze 1. "
Poseł Sekelnicki 1 "

Do

Naczelnego Dowództwa W.P. Szt. Gen. Oddz. II

P e c z t a P o l s k a 53.

Przesyłam poniższe wiadomości z Sewdępi otrzymane dnia 26.11.
Wydajność pracy. Według statystyk przeprowadzonych w fabrykach Pietregredu
średnia ilość dni roboczych wynosiła w 1920 r.
Styczeń 14.6., luty 15.8., marzec 17.4., kwiecień 15.2., maj 17.6.,
czerwiec 19.8., lipiec 19.2., sierpień 18.4., wrzesień 17.6.,
październik 17.2., na listopad przypuszczają wzrost do 19-20.
W ciągu ostatniego mies. wiele fabryk w Pietregredzie zwiększyło
swoją produkcję. Maksimum zwiększenia osiągnął dział remontu
Putylowskich zakładów (gł. dla Zachodnich Nikołajewsk. kol.).
Rejestracja maryn. W najbliższym od Wołgi pasie komuniści przeprowadzają rejes-
trację swoich członków marynarzy, (z flety Wołżańskiej).
celem rychłego wysłania ich na Krym. Jako załogę świątce zdobytych
tych 10 statków, - które pełnić będą służbę strażniczą i łączności.
Wysyłanie agentów. W ostatnich czasach wysłano wielką ilość sowieckich agentów
do Rewla, Rygi, Pragi, Wiednia, Berlina, Dreżdna. Między innymi
kilku wybitniejszych n.p. Wozniesiński. Projektowane są ściśle
skoordynowane wystąpienia.

Attaché Wojskowy

[Signature]

pułk.

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

24 listopada 1920.
N.D.W.P. Szt. Gen. Oddz. II 4 egz.
Del. N.D.W.P. w Kewlu. 1 "
Del. N.D.W.P. w Rydze. 1 "
Pesał Sokelnicki. 1 "

Do

Naczelnego Dowództwa W.D. Szt. Gen. Oddz. II

Pecza Polewa 53.

W wiadomości z Sewdepi.
z dnia 24 listopada.
WOJSKOWE

Tylko 12. ARM.

57. dyw.

v Bobnijska

Kp. Gł.

Na południowo-zachod. front zostały jakoby przerzuceny 9, 10, 12 armje i część 11 tej. oprócz tego dyw. 55, 57, 59.

"a południowym frontie prowadzi się częściową demobilizację "niepewnych" oddziałów. Jleś przerzucenych wojsk z połud. na zachód i częściowo do Syberji, około 62 tys. Z okręgu Permskiego wysłane przeszło 20 tys. wojska na Syberję dla rekwizycji żywności dla Centralny gub. Sewnarkom zarządza z Syberji przeszło 100 tys. pudów zboża i 6 1/2 milj. m. m. i t. uszczękw.

Mają być przebudowane radiostacje: Moskiewska, Permska, Omska, Taszkileńska, i Odeska. Rozpoczęto budowę nowej silnej radiostacji Begerocka.

Wiadom. Polityczne.

Wprowadzone przymusową naukę wojskową dla wszystkich członków komunistycznej partji. Kilkakrotna nieusprawiedliwiona nieobecność w pracy traktowana jako niewypełnienie rozkazu na froncie. Za wzór organizacji wojskowej wzięta SICHRIKH (TSPOLIZH).

Ostatni spis członków oddz. Pietregredskiego partji komunistów dał 22 tys. ludzi. Radek uważa za konieczne rozpoczęcie wojny z Polską i Finlandją. w tym kierunku mają odbyć naradę z Czyczerninem i Joffe. (wiadomość niepotwierdzona)

Wiadomości ekonomiczne:

Wkrótce ma być zwołana stała komisja ekonomiczna przy prezydium W.S.N.K. (wsechres. sew. narkom). Skład komisji wejdą przedstawiciele komisariatu aprowizacji, komunikacji, sewnarchezy wydziałów: wołny, papieru, i. t. p.

Tegoroczna rekwizycja zboża nie udała się. Spelminowanych 11 tys. m. l. j. z gub. Ornburskiej zebrane tylko 278 tys. 604 pudy zboża. Dla Kirgizów ma być wydane 1 milj. 500 tys. pud. a wydaje się tylko 60 tys. pudów.

Samarskie gubernialne biuro statystyczne podaje: że gubernia, która wywieźła dawniej przeszło 150 milj. pudów zboża będzie potrzebowała w tym roku około 50 milj. pudów przywezu.

Brak rąk rebotczych wynosi: w Pietregrodzie 26%, w Moskwie 43%, na 35 gubernji, reszcie europejskiej pracuje 867 tys. 241 robotników w 5.877 fabrykach. Jedyne na kresach zachodnich w Kraju Nadwolańskim liczba robotników zwiększyła się w porównaniu z 1919 i 1918 r. Razem z fabrykami na Syberji ogólna liczba rob. w Rosji sowieckiej wynosi 1.52.819. w 7.562 fabrykach.

Sewnarkom zatwierdził projekt "wzrostu" "ciepłokomijn" o wynagrodzeniu w formie zwiększonych stawek do 200 %) palaczy (mieszkańców) za oszczędność opału.

Różne wiadom.

Na 19 grudnia naznaczone zjazd wszechrosyjskich sejmików o programie następującym: 1). raporty Cika i sewnarkom o wewnętrznej i zewnętrznej polityce. 2) Odbudowa zniszczonych miejscowości. 3) rozwój rolnictwa. Zebranie opinii o sposobie walki z biurokratyzmem w sowieckich urzędach. 5) Sprawa robotniczo-krestjańskiej - inspekcji.

Dezercja z frontów pracy staje się masowa. Sewnarkom jako środek walki stosuje: pozbawienie żywności rodzin po nie stawieniu się do pracy, - przymusowe wysyłanie ich na front. Przeprowadzać mają to "Komdezertyry". Gubernialne, powiatowe i inne.

Attaché Wojskowy

A. Toier

pułk.

Nr 1311.

Nikołajewska dr. żelazn.

Stan pądzów na 1.11. b.r. : pasazersk. 296, towar. 66
z tej liczby uszkodzonych pasazerskich 162., co stanowi 54,7 %, towarowych uszk. jest 376, co stan., 56,5 %

Roczne zapotrzebowanie drzewa dla Nik.dr.ż. 520 tys.kub. sżni, na składowie natomiast znajduje się tylko 25 % tej liczby. Brak podkładów. Dla węzła Pietregredzkiego potrzeba 300 do 400 t do resperządzenia jest tylko 187 tys.. Brak 32 funt.szyn dla głównej trasy. Dla zamiany zużytych zdejmują 25 funtowe z zapas tras układając je na główną. Jest jeszcze niewielki zapas 25 fu

Zakł.Putiłowskie:

Przedw--wojną przecewało 70 tys.rebetnik,,obecnie 600, (3)

z których wykwalikowanych 40 %. Główną przyczyną zmniejszenia produkcji stanowi brak opału; częściowo także brak zapasowych części do maszyn, zakłady posiadają działy: odlewnia, dz.kewalski, dz.mechaniczny, dz.szlusarski, dz.elektro-mechaniczny, dz.obrubki drzewa i warsztat rymarski. Zakłady wykonują obecnie wojskowe wozy, oprócz tego dział odlewniczy pracuje nad zamówieniem zarzą marynarki na 13.11. b.r. 10 tys.sztuk
tuż na one

W celu podniesienia wydajności pracy rebetnika wprowadzone od 1.11. b.r. akordową płacę.

Technicznym dierkterem zakł. jest inż. Romanov. Na każdy dział przypada 2 inż.jako kierowników. Zarząd zakł.stanowi dierkter z nominacji i 2 komunistów również z nominacji. W komitecie fabrycznym (wybieralnym) jest obecnie tylko jeden komnista.

Wiadomości polityczne (z dn.15.11. b.r.)

w związku z zaburzeniami w Moskwie aresztowane wsztach i wojskowych zakł. Pietregredu przeszło /2000 ludzi w charakterze zakłników, między innymi Brusilowa, Wierchowskiego, Klenbowskiego t.j. członków Narady Wojennej. Sztab floty był aresztowany w pełnym składzie i dopiero przed kilkoma dniami zwolniony. " Razie powtórzenia się jakichkolwiek zaburzeń rząd ma się przenieść do Pietregredu, gdzie spokój może być zapewniony lepiej niż w Moskwie.

Spis ludności miasta Moskwy i podmiejskich miejscowości dał około 5 milj.ludzi. Spis w Pietregredzie wykazał tylko 750 tys.mieszkańców.

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.

No 1288.

Helsingfors, dnia 15 listopada 1920.

Do

Nacz. Dow. W. P. Oddz. II. 5 egz.
Del. N. D. W. P. w Rewlu. 1. "
" " " w Rydze. 1. "
Poseł Sokolnicki. 1. "

Naczelnego Dowódcy W. P. Szt. Gen. Oddz. II.

P o c z t a P o l o w a 53

Przy niniejszym przesyła się poniższy szemat uzyskany ze źródeł
fińsk.

Szemat organizacji Zarządu Lotnictwa Wojennego w Sowdepji.

Główna flota nadpowietrzna

Biura i wydziały tyłowe.

Oddz. frontowe.

Inspektoriat (ewidencja
wojsk lotniczych.

Oddz. szkolny.
Szkóły:
Jegorewskaja,
Moskiewska,
Wyzsza szk. lotn.
w Piotrogradzie,
Szkółka hydropla-
nowa w Samarze,
Szk. hydr. w Niz-
nym-Newgorodzie,
(przyjmuje się
tylko komunistów
lub za rekomendacją)
Szk. obserwatorów w
Moskwie 150 słuchacz
kstałci na dowódców
lotników i obserwatorów,
Szkółka Mechaników

Wydz. organizac.
(organ, personelu)

Wydz. naukowo
techniczny.

Zarząd składów lotniczych

(składy, kosztorysy, sprawy zaopatrzenia).

Oddz. edbeirczy.

Wydz. składów,
(o pododdz.)

Wydz. lotniczy
(zapasy w skł.
w Jarosławiu).

Wydz. zaopatrzen.
(obstalunki)

Wyd. finan-
sowy.

Skłay, warsztaty reperacyjne, pociągi reperac. na tyłach,

1. Centralny magazyn w Moskwie, (beżyny na skł. 40,000 pud. smarów brak, waszt, reperac. istnieją.
2. Magazyn w Piotrogradzie (4 inżynierów, 7 techników)
3. Skład motorów w Jarosławiu.
4. " " w Twerze (podlega głównemu zarząd. lotnictwa).
5. Magazyn w Samarze.
6. " w Omsku.

Główny zarząd fabryk lotniczych.

"Duke-Samolot"
Moskwa
Produkcja

w r. 1916 wynosiła
300 aparatów na
miesiąc. Obecnie 20-
25 na miesiąc. Wyłącz-
nie z aparat. gruntow-
nie remontowanymi.
Ostatnio obstatunek
otrzymano od rządu
Kierenskiego na 200
aparatów. W robocie
24 apar. "NEUPORT",
"DEUTSCH BOOR",
"SOFFITSCH", po 220
HP. Fabryka posiada
zmontowane aparaty
"SPAD" do których
brak motorów marki
Ispano-Suisa (160 HP) o
na ich miejsce, planuje się
używanie motorów z Ispano-
Suisa 220 HP. fabryki
Garm.

Fabryka Rop i Gnom w
Moskwa Rusk. Bałt.
Wyrabia motory: zakładach

Ropp, Salmson i mon-
tuje motory Renaud
i Mercedes. Wyrabia
motory Ispano-Suisa.
W.W.

Fabr. Szetina
(Hydroplany)

we wrześniu b.r.
wypuszczono 33
apar. typu M:9.
W fabryce są
szwedck. automat.
obrobarki z 1914 r.
z fachowych robot.
9. niefach. 200.
otrzym. deputaty
jak marynarze.

Fabryka Lebediewa.

Aparat, Sofficz-Niuport 24.
Robotn. fach. 15.
Niefach. 400.
we wrześniu b.r. wypuszczono
15 ap. w r. 1921 projek-
tuje się wypuszczyć 50 ap.

Attaché Wojskowy

M. P. S. P.
pułk.